

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการคุณภาพงานวิจัยของเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อท้องถิ่นเขตภาคเหนือใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

วิธีการดำเนินการ

แบบการวิจัย เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ขั้นตอนการดำเนินการจำแนกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การทบทวนสถานภาพ ศักยภาพด้านการวิจัยและการพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการงานวิจัยของสถานศึกษาเพื่อท้องถิ่น

1. ศึกษาสถานภาพ ศักยภาพ ด้านการวิจัยและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่าย

1.1 จัดเวทีสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานวิจัยร่วมกันและจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติงาน โดยภาพรวมร่วมกัน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ทีมนำ) ผู้รับผิดชอบการจัดการงานวิจัยและงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา (ทีมคุณภาพ) แกนนำนักวิจัยของสถานศึกษา (ทีมทำ) และผู้แทนองค์กรชุมชนในเขตรับผิดชอบของสถานศึกษา รวมผู้เข้าประชุมประมาณ 100 คน

1.2 ศึกษาข้อมูลบริบทด้านการวิจัยและการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและองค์กรชุมชนจากการสังเกต สัมภาษณ์ สทนทนากลุ่ม และเอกสารรายงานที่เกี่ยวข้อง

1.3 จัดเวทีตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของข้อมูลและร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการคุณภาพงานวิจัยที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาของพื้นที่ในเขตรับผิดชอบของสถานศึกษา

2. พัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์เพื่อการประเมินคุณภาพการจัดการงานวิจัยของสถานศึกษาในเครือข่าย

2.1 ทบทวนข้อมูลสถานภาพ ศักยภาพประสพการณ์ความสำเร็จและปัญหาความต้องการการจัดการคุณภาพงานวิจัยของสถานศึกษาในเครือข่าย

2.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจัดการความรู้จากผู้มีประสบการณ์
ความสำเร็จด้านการจัดการคุณภาพงานวิจัยของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 ยกร่างตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบความสมบูรณ์โดย
ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมโครงการ

**ระยะที่ 2 การตรวจสอบประเมินตนเองและการออกแบบจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการ
จัดการคุณภาพงานวิจัยของสถานศึกษาในเครือข่าย**

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้าใจและทดลองปฏิบัติการใช้ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ได้
จากการพัฒนาในระยะที่ 1 เพื่อการประเมินตนเองและใช้ผลเพื่อการยกระดับคุณภาพองค์กร

2. การจัดทำข้อเสนอผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้และใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนปรับปรุงพัฒนา

3. ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการคุณภาพงานวิจัยของ
เครือข่ายสถานศึกษาเพื่อท้องถิ่น

3.1 การจัดการความรู้จากประสบการณ์ความสำเร็จเพื่อออกแบบจัดการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการคุณภาพงานวิจัยที่เน้นการปฏิบัติจากการบูรณาการงานวิจัย
กับพันธกิจของสถานศึกษา

3.2 การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการคุณภาพงานวิจัยโดย
ประยุกต์หลักการจัดการคุณภาพของBMK, BSC และ TQM

3.3 การวางแผนการจัดการความรู้จากประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติจริง

3.4 การตรวจสอบความสมบูรณ์ของแผนปฏิบัติการและเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

4. การปฏิบัติตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการจัดการ
งานวิจัยของสถานศึกษาในเครือข่าย

4.1 จัดประชุมสร้างความเข้าใจในการดำเนินการตามรูปแบบและแผนที่กำหนดไว้
โดยมีการยกร่างคู่มือและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินการ

4.2 ปฏิบัติการตามรูปแบบและแผนปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อ
ส่งเสริมการจัดการคุณภาพงานวิจัยและบันทึกประสบการณ์ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรครวมทั้ง
แก้ไขที่มีการปฏิบัติจริง

4.3 ประเมินตนเองเพื่อหาจุดแข็ง จุดที่ต้องการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อ
การเทียบเคียงสมรรถนะและเตรียมพร้อมรับการตรวจเยี่ยมจากองค์กรที่เป็นภาคี

4.4 การเทียบเคียงสมรรถนะ (BMK) กับองค์กรที่เป็นภาคีและใช้ผลเพื่อการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ยกระดับคุณภาพการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของสถานศึกษา

4.5 การติดตามผลตามแผนเปลี่ยนเรียนรู้และการใช้ผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

4.6 ประชุมปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดการความรู้จากประสบการณ์ความสำเร็จของการปฏิบัติงานจริงของผู้เข้าร่วมโครงการ

4.7 ประเมินผลการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมเสริมตามสภาพปัญหาและความต้องการเป็นระยะ ๆ ระหว่างดำเนินงาน(อย่างน้อย 4 ครั้ง)

4.8 ประชุมปฏิบัติการการจัดการความรู้จากบทเรียนการปฏิบัติงานหาข้อสรุปบทเรียนและปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จจากประสบการณ์จริงที่เข้าร่วมโครงการ

4.9 ประเมินผล สรุปรวม สังเคราะห์บทเรียน รวมทั้งปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและเขียนรายงานเพื่อการเผยแพร่ ขยายผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หน่วยจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา และองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในเขตที่ตั้งของสถานศึกษาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ สุโขทัยและพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หน่วยจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พิษณุโลก และสถานศึกษาที่เป็นเครือข่าย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวแพร่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย รวมทั้งองค์กรท้องถิ่นในขอบเขตประชากรซึ่งประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มอาชีพ พัฒนาชุมชน สาธารณสุข องค์กรเกษตร การท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview)
2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)
3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
4. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
5. ใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
6. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบความตรงของข้อมูล

1. ใช้การตรวจสอบลักษณะสามเส้า(Triangulation) ทั้งในด้านข้อมูลและวิธีการ
2. นำเสนอผลการวิจัยในชุมชน โดยเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Public Dialogue)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยสถิติเชิงปริมาณ เช่น การหาค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสร้างข้อสรุป โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การแปลความหมายและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสถานภาพการจัดการงานวิจัยมีดังนี้

1. เกณฑ์ระดับคะแนนจากการประเมินการจัดการงานวิจัยในสถานศึกษาของผู้เข้าร่วมโครงการ

คะแนน 4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	มีการดำเนินการในระดับดีมาก
คะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	มีการดำเนินการในระดับดี
คะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	มีการดำเนินการในระดับปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	มีการดำเนินการในระดับควรปรับปรุง
คะแนน ต่ำกว่า 1.50	หมายถึง	มีการดำเนินการในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2. เกณฑ์การประเมินตนเองตามตัวชี้วัดของสถานศึกษาที่ร่วมโครงการ

คะแนน 5 หรือ A	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับดีมาก
คะแนน 4 หรือ B	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับดี
คะแนน 3 หรือ C	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับปานกลาง
คะแนน 2 หรือ D	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับควรปรับปรุง
คะแนน 1 หรือ F	หมายถึง	มีการดำเนินงานระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง